

Datoria cea mai importantă pentru părinții creștini

Există o cale mai bună!
Din bucăți mici se face întregul.
Instruirea spirituală
Dar ce se întâmplă dacă...
Angajamentul pe care îl poți ține.

PARTEA I

Există o cale mai bună!

Micuțul Kurt este așezat între frații săi, alături de părinți, gata să participe la o activitate care pentru el se lasă întotdeauna cu o mare plictiseală și reproșuri din plin. Urăște momentul acesta al zilei! De nenumărate ori i s-a spus că tot ceea ce se face este pentru binele lui, dar, pentru Kurt, acest „pachețel“ de energie de numai șapte ani, presupusele beneficii nu s-au arătat încă. Ar prefera o vizită la dentist decât să îndure rutina acestor interminabile momente sacre, încetățenite în familia lui drept „timp de părtășie“. În afară de predica de duminică dimineața, o altă tortură pe care trebuie să o suporte cu stoicism săptămână de săptămână, nu-și amintește să existe alte momente mai plictisitoare în viață.

Pe de altă parte însă, dacă ar fi sinceri, și părinții lui Kurt ar trebui să admită că sunt de aceeași părere. Tatăl lui preferă să urmărească meciul de baseball, dar muștrările de conștiință și reproșurile soției îl determină să își forțeze copiii să se adune în jurul lui, predicându-le din Biblie și rugându-se. Se simte cam pe dinafară, slab dotat, nepregătit și vizibil jenat de stângăciile pe care le face atunci când se apucă să explice încă un capitol din insuportabila culegere „Reflecții asupra credinței, relevante pentru familie“. Doar privind la fețele copiilor săi, îți poți da seama cu ușurință că relevanța lipsește cu desăvârșire din demersul tatălui. Micuțul Kurt începe să se uite pe fereastră tânjind să se alătore copiilor din vecini care se joacă pe afară de-a v-ați ascunselea, cât despre ceilalți, mai mărișori, tot mai des își aruncă ochii pe ceas, întrebându-se când o să se termine oare?! „Da domnule, îngână tatăl, am

mai petrecut câteva momente înălțătoare. O investiție de timp cu adevărat profitabilă!“

În timp ce mama se gândește cu satisfacție că, în sfârșit, soțul ei a preluat frâiele spiritualității în casa lor, se întreabă totuși dacă nu cumva a greșit impunând părtășia zilnică în familia ei. Aplicațiile acestor discuții zilnice se lasă încă așteptate, la fel ca maturizarea spirituală, atât de dorită de ea. Din păcate, după cum constată ea, fiecare nouă întrunire nu face altceva decât să-i convingă pe copii cât de plictisitor este creștinismul. Deși îngrijorată peste măsură de această realitate, nu i-ar spune pentru nimic în lume soțului ei; o astfel de observație l-ar putea descuraja pentru totdeauna.

Astfel de situații îți par familiare, nu-i așa? Te mai miri că atât de mulți copii care cresc în familii creștine consideră credința plictisitoare și prea puțin relevantă în formarea lor ca adulți?! Oare la aceasta s-a referit Dumnezeu când ne-a poruncit: „Învață-i pe copii (poruncile Mele)“ (Deuteronomul, 4:9; 11:19)? Nici pe departe!...

Trebuie să existe o cale mai bună!

Să facem acum un salt de douăzeci și cinci de ani în viitor. Kyle, băiețelul de șapte ani al lui Kurt, privește amuzat la fratele lui mai mic cum străbate, legat la ochi, un traseu cu obstacole. El deja a trecut pe acolo și n-a fost cu nimic mai bun decât Shaun, care nu are decât cinci ani. Un lucru e sigur: amândoi băieții s-au descurcat incomparabil mai bine când n-au fost legați la ochi. Prin acest simplu joc, în mod intenționat creat de tatăl lor, el a vrut să-și învețe băieții cum acționează păcatul asupra omenirii, așternându-ne un vâl peste ochi, pentru a nu putea vedea gropile adânci, periculoase și pline de noroi ale vieții.

Asemenea activități fac parte din întrunirile săptămânale, prin care tatăl are ocazia să mai pună o cărămidă la edificiul spiritual al copiilor. Aceste „seri de familie“, cum se mai numesc ele, constituie deliciul săptămânii pentru cei doi băieți. La rândul lor, părinții sunt încântați să petreacă un astfel de timp cu fiii lor. Se subînțelege că acțiunile de acest gen urmăresc formarea unei vieți spirituale temeinice, dar nu e indicat să le spunem acest lucru copiilor — s-ar putea să le strice toată distracția.

Instruiește-ți copilul și distrează-te făcând acest lucru!

Din fericire sau poate din păcate, responsabilitățile tale față de familia ta sunt mult mai mari decât cele pe care ți-ai imaginat că le vei avea atunci când te-ai decis să-ți întemeiezi o familie. Odată cu gingașul nume de „tati “ sau „mami“ vin o sumedenie de îndatoriri. Acum, că ai fost investit cu cel mai important rol al vieții, vei constata cum alegerile tale de fiecare zi influențează pe termen lung existența copiilor tăi. Vrei nu vrei, trebuie să conștientizezi faptul că, în bine sau în rău, părinții influențează viețile generațiilor viitoare într-un mod pe care nici măcar nu și-l pot imagina.

De-a lungul acestei perioade, de la scutece la diplome de absolvire, te vei izbi de un lucru pe care îl întâlnește fiecare părinte creștin: creșterea spirituală a propriilor copii. În Proverbele, 22:6, citim „Învață pe copil calea pe care trebuie s-o urmeze, și când va îmbătrâni, nu se va abate de la ea.“ Realizăm că nu întotdeauna prindem sensul acestui sfat. Ne propunem să nu repetăm aceleași greșeli pe care le-au făcut părinții noștri cu noi, dar dincolo de aceasta suntem la fel de falimentari în a elabora o formulare clară, coerentă, biblică asupra elementelor pe care le presupune procesul de educare a unui copil în umblarea pe calea pe care trebuie s-o urmeze.

Ajuns în acest punct s-ar putea să te întrebi: „*Ce face biserica? Nu cumva formarea copiilor în plan spiritual este responsabilitatea ei? La urma urmei, nu pentru aceasta sunt pastorii instruiți?*“ Este adevărat că, de la un capăt la altul al țării, pastorii predică evanghelia, aducând lumină în multe vieți. Ei însă trebuie să fie primii care să le spună părinților că educația spirituală a copiilor lor nu poate fi făcută într-o singură oră, la Școala duminicală. Pe lângă întâlnirile de la biserică, creșterea spirituală a copiilor se face în fiecare zi prin modelul viu grăitor al vieții părinților și bunicilor.

Avertismentul foarte serios al pastorilor cum că educația spirituală a copiilor n-ar trebui lăsată pe umerii bisericii este validat de practică. Unele

Misiunea Josh McDowell în campania „Să distingem binele de rău“ din 1994, în colaborare cu Barna Research Group, a efectuat un sondaj intervievând 3795 tineri, aparținând de treisprezece confesiuni diferite. Toți tinerii frecventau bisericile, fiind implicați mai mult sau mai puțin în programele pentru tineri. Sondajul a abordat patru teme esențiale: dragoste și sex, căsătorie și familie, credință, religie și atitudini și comportament. Iată câteva dintre concluzii:

- doar unul din unsprezece tineri prezintă într-un mod consistent și coerent o credință într-un adevăr absolut;
- până la vârsta de 18 ani, 27% dintre tinerii bisericii au experimentat contactul sexual;
- 20% dintre tineri consideră morale relațiile sexuale înaintea căsătoriei; aproape 50% afirmă că dragostea și nu căsătoria este cea care îndreptățește consumarea unei relații sexuale;
- din doi copii unul este de acord cu divorțul părinților când aceștia nu se mai iubesc;
- 40% sunt „de părere că nimeni nu poate dovedi care religie este adevărată;
- unul din cinci consideră că creștinismul nu are nimic special, nu prezintă mai mult adevăr în ceea ce privește corectitudinea învățăturii pe care o susține și nu este mai axat pe mântuirea sufletului decât oricare altă religie;
- doi din cinci afirmă că minciuna este ceva necesar;
- unul din șase consideră că binele și răul sunt măsurate de succes;
- aproape 50% își bazează alegerile făcute în probleme de morală pe sentimente și emoții;

Majoritatea copiilor crescuți în bisericile noastre cunosc foarte puțin despre credința lor.

Pentru mai multe informații privind acest sondaj, vezi cartea lui Josh McDowell *Right from Wrong* (Dallas: Word Publishing 1994).

studii confirmă că peste 70% dintre tinerii din bisericile americane nu îmbrățișează credința în care au fost crescuți până la absolvirea școlii. Gândește-te o clipă cum ar fi dacă toți cei crescuți în bisericile din Statele Unite ar veni duminica viitoare dimineța la program. Clădirile bisericilor ar deveni pur și simplu neîncăpătoare, și asta doar dacă am reuși să ne câștigăm propriii copii pentru Cristos fără a-i mai pune la socoteală pe ceilalți.

În capitolul 6 al cărții Deuteronomul citim că trebuie să ne învățăm copiii să-L iubească pe Dumnezeu prin felul în care ne trăim viața de zi cu zi în casele noastre. „Să iubești pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta. Și poruncile acestea pe care ți le dau astăzi, să le ai în inima ta.“ (Deuteronomul, 6:5-6)

Probabil te vei întreba: „Cum pot fi eu, ca părinte, un

educator spiritual pentru copiii mei? N-am urmat nici o instituție teologică și n-am ținut nici măcar o oră de studiu biblic. Cum să-l învăț pe copil să umble pe calea pe care trebuie s-o urmeze, când pe mine însumi nu m-a învățat nimeni s-o fac?”

Întrebări ca acestea justifică existența cărții pe care tocmai o ții în mână. Adevărul este că responsabilitatea noastră ca părinți este aceea de a fi primii educatori spirituali ai copiilor noștri. Această sarcină nu le revine numai absolvenților de institute teologice sau celor cu o lungă experiență în viața de credință, ci îi privește pe toți cei care poartă eticheta de „mami“ sau „tati“.

Să-l înveți pe copil să-L cunoască pe Isus, să-L iubească și să-L slujească nu presupune vaste cunoștințe teologice. Trebuie doar să te hotărăști să pornești pe acest drum și să fii consecvent în alegerea făcută. La urma urmei, dacă știi cum să umfli un balon, ai tot ce-ti trebuie pentru a-ți învăța copiii despre dragostea și caracterul lui Dumnezeu, adevăruri care le vor transforma viețile și caracterul.

Când băieții lui aveau cinci și respectiv trei ani, Kurt le-a pus următoarea întrebare: „Cum poate Dumnezeu să existe și să fie atât de real?”

Câteva momente copiii l-au privit cu mirare, apoi cel mare a răspuns: „Bună întrebare, tată!”

„Puteți să-mi spuneți câteva lucruri care, deși nu se văd, totuși există?” i-a întrebat din nou Kurt.

Băieții au rămas pe gânduri, moment în care mama a intervenit în discuție: „Ce ziceți de aer?”

Kurt a scos câteva baloane din buzunar și a împărțit câte două fiecărui copil. Părinții și-au umflat baloanele, ținându-le astfel încât aerul să nu poată ieși din ele. „Aerul este suficient de real încât să umfle baloanele“, a menționat tatăl. „Acum, ascultați-mă bine: are aerul acesta vreo putere?” ... Dintr-o dată Kurt a dat drumul balonului din mână, acesta zburând pe deasupra mesei peste capetele copiilor. „Oau! Ce interesant!“, au exclamat băieții.

În următoarele zece minute s-a desfășurat o adevărată competiție, al cui balon zboară cel mai departe. În timp ce se desfășurau toate acestea, Kurt a concluzionat: „Dumnezeu este aici, precum aerul!“ Era tocmai ceea ce și-a

propus să le transmită băieților în seara aceea, prin tot ceea ce a făcut. Acest joc distractiv a avut un impact de lungă durată asupra copiilor. Începând din acea seară, la mulți ani după aceea, dacă i-ai fi întrebat cum poate Dumnezeu să existe și totuși să nu se vadă, îți răspundeau imediat: „Dumnezeu este ca aerul; El este aici și are putere chiar dacă nu-L vedem.“

Pe măsură ce copiii cresc, se ivesc tot mai multe oportunități de a le oferi cunoștințe folosindu-vă întreaga creativitate. De exemplu, vă puteți plimba prin pădure sau prin parc, admirând frumusețile naturii create de Dumnezeu. Nu-L putem vedea pe Dumnezeu, dar El se face cunoscut prin creație. În fața unei priveliști impresionante poți să deschizi Biblia și să citești Psalmul 148.

Jim Rayburn, cel care a fondat Young Life Ministry, avea o vorbă: „Este un păcat să plictisești un copil cu evanghelia.“ A-i învăța pe copii adevărurile spirituale, a-i învăța să-L cunoască, să-L iubească și să-L slujească pe Isus, poate fi un lucru interesant, amuzant și, mai presus de toate, le poate transforma viețile. Psalmistul se roagă: „Îmi vei arăta cărarea vieții; înaintea Feței Tale sunt bucurii nespuse, și desfătări veșnice în dreapta Ta“ (Psalmul 16:11) și Însuși Domnul Isus spune: „Eu am venit ca oile să aibă viață, și s-o aibă din belșug“ (Ioan, 10:10).

Heritage Builders Ministry este un ghid autorizat în acest sens. Te învață cum să-ți ajuți copiii să se îndrăgostească de Isus și să experimenteze o viață din abundență cu El. Te ajută să reușești în rolul pe care l-ai primit de la Dumnezeu, acela de conducător spiritual al familiei tale.

Educația spirituală nu se întâmplă pur și simplu. Ea are loc pentru că tu ai decis să pășești pe acest drum în propria ta familie, hotărât să-ți ajuți copiii să crească în dragoste față de Dumnezeu și, la rândul lor, să le transmită în cele din urmă aceeași credință adevărată copiilor pe care îi vor avea, nepoților tăi.

De ce nu încerci?

Ești gata să încerci?

Daca ai copii care n-au împlinit încă vârsta de opt ani, le-ai putea propune ca pe parcursul câtorva seri din această săptămână să vă întâlniți pentru a face împreună următoarea activitate (adaptare după *Bedtime Blessings* de John Trent, Wheaton, Tyndale House Publishers, 2000). Totul este prezentat în detaliu, așa că te vei descurca foarte ușor...

Să simulăm...

UMBRE ÎNSPĂIMÂNTĂTOARE

Materiale de care ai nevoie: lanternă, carton, foarfece

Ce trebuie să spui și să faci: (cuvintele sunt puse între ghilimele, iar gesturile sunt descrise cu litere italice).

„Să închidem ochii. Imaginează-ți că ne plimbăm prin pădure“. *Așezat pe pat, ia-ți copilul de mână.*

„Îmi imaginez că văd o căprioară în pădure. Tu ce vezi?“ *Lasă-l pe copil să-și folosească imaginația și să îți descrie câteva situații.*

„Mi se pare că aud o ciocănitare lovind cu ciocul în copac. Tic! Tic! Tic! Tu ce auzi?“

„Acum deschide ochii. Ce-ar fi să desenezi câteva din animalele pe care le-am fi putut zări în timpul unei plimbări prin pădure?! O să ți le decupez eu. Când ai terminat, stinge lumina și aprinde lanterna.“

„Să ne mai plimbăm puțin prin pădure, dar de data acesta cu ochii deschiși. Privește! Ce este acela?“ *Îndreaptă lanterna înspre unul dintre animalele decupate și proiectează-i umbra pe perete. După ce ai făcut acest lucru de mai multe ori, dă-i lanterna copilului tău să se joace și el.*

„Dacă ne-am fi plimbat cu adevărat prin pădure, crezi că aceste animale te-ar fi speriat puțin? Care dintre ele?“ *După ce copilul îți răspunde, strânge-l ușor de mână.*

„Știi că dacă ne-am fi plimbat *cu adevărat* prin pădure, noaptea, te-aș fi ținut strâns de mână, pentru a fi în siguranță?!”

„Care sunt câteva din lucrurile care s-ar părea că te sperie din când în când?” *Ascultă cele mărturisite de copilul tău, fără a încerca să-i spulberii temerile chiar în momentul acela.*

„Știi că Dumnezeu este întotdeauna alături de tine, pentru a fi în siguranță, atunci când ceva anume îți inspiră teamă? Ascultă ce spune David, în Biblie, despre teamă: «Chiar dacă ar fi să umblu prin valea umbrei morții, nu mă tem de nici un rău, căci Tu ești cu mine»” (Psalmul 23:4a).

Cum să te rogi

Rostește această rugăciune, cu un gest de ocrotire copilului tău.

„Doamne drag, îți mulțumesc pentru că pot să țin în mâna mea mâna lui... [*rostește numele copilului*] și să-i inspir încredere și siguranță. Îți mulțumesc, de asemenea, că îl iubești pe... [*numele copilului*] atât de mult încât îi stai alături indiferent prin ce temeri trece. Te rog ca și pe mai departe, când lui... [*rostește numele copilului*] îi va fi frică de... [*înșiră câteva din temerile menționate de copil*] să-l ajuți să-și amintească faptul că Tu îi porți de grijă. Amin.“

Așadar, ai încercat acest mic joc imaginar? Cum li s-a părut copiilor tăi? Le-a plăcut?

Nu numai că există foarte multe idei pe cât de simple pe atât de eficiente atât pentru tine cât și pentru copii, dar, mai mult, cu timpul, vei putea crea propriile tale jocuri.

Tu poți să le schimbi punctul de vedere cu privire la Dumnezeu, construindu-le un fundament solid bazat pe credința în El. Prin rugăciune, răbdare și încredere poți prelua rolul de consilier spiritual în familia ta, asigurându-le copiilor o serie întreagă de momente și evenimente, dându-le sfaturi, prezentându-le atitudini care să-i influențeze pe tot parcursul vieții. Poți conferi o nouă ramă oricărei imagini negative a copilului înlocuind-o cu una pozitivă — imaginea credinței care se va imprima pentru totdeauna în sufletul lui.

Acest proces de învățare a credinței, care pornește mai întâi din familia ta, va cuprinde încet întreaga comunitate, națiune și chiar lumea întreagă va putea fi în cele din urmă schimbată.

Din bucăți mici se face întregul!

Fără îndoială că ai văzut una din acele imagini care, la prima vedere arată ca o fotografie a cuiva, dar la o privire mai atentă îți dai seama că e compusă din sute, chiar mii de imagini mai mici. Toate acele detalii formează un întreg. Imaginează-ți acum că ai în față un imens portret al tău și pe măsură ce te apropii de el descoperi că este format din mici fotografii, reprezentând cele mai semnificative momente ale vieții tale. Din ziua în care te-ai născut până acum, fiecare întâmplare din viața ta, fiecare moment: zilele de naștere, anii de școală, relațiile cu prietenii și familia, toate au avut asupra ta un impact, bun sau rău. Toate aceste mici „fotografii“ puse una lângă alta se constituie în acel întreg care ești tu azi.

Acum să luăm îndemnul din Proverbele: „Învață pe copil calea pe care trebuie s-o urmeze, și când va îmbătrâni, nu se va abate de la ea“ (Proverbele, 22:6). Aceste cuvinte s-ar putea să-ți nască teamă în inimă. Ne întrebăm mereu ce-ar trebui să facem, dacă ne educăm copiii într-o manieră corectă, dacă toate eforturile noastre vor fi răsplătite cu adevărat prin formarea unor adulți care să-L iubească pe Dumnezeu din tot sufletul.

Atunci când ne gândim la întreaga viață avem tendința să ne îngrijorăm. Însă Proverbele, 22: 6, ne amintește un principiu verificat, și anume: dacă fiecare bucățică de viață a copilului tău este după voia lui Dumnezeu, întregul va arăta așa cum trebuie.

Ca părinți, nu trebuie să ne îngrijorăm de întreg și nici de felul cum vom reuși să-l construim, chiar dacă aceasta este o sarcină uriașă. Trebuie doar să

ne concentrăm, în fiecare moment, la micuța fotografie făcută în acea clipă, Dumnezeu Însuși va avea grijă de întreg.

Cum poți crea aceste instantanee în viața copilului tău? Foarte simplu. Noi trebuie să le oferim copiilor trei lucruri: o temelie solidă, o direcție și imaginea de ansamblu.

Asigură-le copiilor o temelie solidă

Focus on The Family și-a început activitatea în California de Sud, ținutul veșnic însorit dar înfiorător de aglomerat, zguduit din când în când de câte un cutremur. Dacă ai trăit vreodată un astfel de eveniment, nu poți să nu recunoști că până și un cutremur mai blând este de neuitat și te umple de spaimă. Când simți unduirea lui, te vezi complet neajutorat; dintr-o dată, pământul pe care îl credeai atât de solid, o temelie puternică sub picioarele tale, începe să te legene și să te clatine.

Ce-ai zice dacă, mutându-te în California, agentul de vânzări imobiliare ți-ar spune că are pentru tine o casă cu o fundație care nu se va zdruncina niciodată?! N-are importanță ce cutremure năprasnice ar lovi zona respectivă, casa ta va rămâne în picioare. Totuși, dacă locuința ta s-ar afla în apropierea faliei despre care știi dinainte că este predispusă seismelor, nu-i așa că ai avea toate motivele să te îndoiești?! Însă, atât timp cât agentul imobiliar ți-a garantat printr-un act că locuința este în afara oricărui pericol de acest fel, ai o bază legală să îl acționezi în judecată. Din păcate nimeni nu îți poate face o astfel de promisiune absolut nefondată.

Cu toate acestea, Dumnezeu Cel Atotputernic a putut și ți-a garantat așa ceva chiar în scris.

Dacă îți vei lua timp să citești primele cinci versete ale Psalmului 15, vei avea o imagine a luminii trecând printr-o prismă. Aceste cinci versete scot în evidență zece trăsături de caracter ale unui om evlavios și se încheie cu o promisiune incredibilă.

„Doamne — începe Psalmul — cine va locui în cortul Tău? Cine va locui pe muntele Tău cel sfânt?“ Răspunsul ne descoperă un fel de curs pentru formarea caracterului. Cel care va fi cu Dumnezeu este: „cel ce umblă în neprihănire, cel ce face voia lui Dumnezeu și spune adevărul din inimă“. Acest om „nu clevește cu limba lui și nu face rău semenului său“ (v. 3). El „nu aruncă ocară asupra aproapelui său“ și „cinstește pe cei ce se tem de Domnul.“

Ce răsplată va avea cel care va căuta să trăiască o astfel de viață evlavioasă sau va modela ceva asemănător în copiii lui? Este promisiunea lui Dumnezeu că temelia unei astfel de vieți nu se va clătina niciodată. Sau, altfel spus în cuvintele lui David: „Cel ce se poartă așa, nu se clatină niciodată“ (v. 5b).

Atunci când îți faci timp să-ți aduci copiii la Isus și El devine Mântuitorul lor personal, practic le pui la baza vieții lor o fundație de neclătinat. Regele David a scris despre ce anume înseamnă să ai o viață care nu se clatină, chiar și atunci când dușmanii amenințau și când trebuia să faci față multor necazuri și ispite. Prin dragostea nemărginită pe care o avea pentru Dumnezeu în sufletul său, el a primit această temelie sigură — aceeași temelie de care au nevoie și copiii tăi în aceste vremuri tumultuoase.

Copiii tăi au nevoie ca Isus să fie temelia vieții lor. Felul în care construiești această fundație, învățându-i să-L cunoască și să-L iubească pe Cristos, le va fi de mare folos nu numai acum, ci și în viitor. În 1 Corinteni 3, Pavel scrie: „După harul lui Dumnezeu, care mi-a fost dat, eu, ca un meșter-zidar înțelept, am pus temelia, și un altul clădește deasupra. Dar fiecare să ia bine seama cum clădește deasupra. Căci nimeni nu poate pune o altă temelie decât cea care a fost pusă, și care este Isus Hristos.“

Toate lucrurile care se află dincolo de Isus Cristos — adevărata fundație a vieții copiilor tăi — sunt „nisipuri mișcătoare“. În 1 Timotei, 6:19, este scris: „așa ca să-și strângă pentru vremea viitoare drept comoară o bună temelie ca să apuce adevărata viață“, fiind vorba despre cei care își întăresc în mod activ credința.

Așadar singura temelie solidă pentru copiii noștri și pentru viitorul lor este Isus. Acest lucru este valabil fie că trăiești pe țărmul mării, pe stâncile munților sau în oricare altă parte a lumii.

Oferă copiilor o direcție

Generații de cinefili ar fi pierdut un erou dacă n-ar fi existat un alt „erou“ nelăudat, William Bachrach. Bachrach a avut un impact major asupra unui bărbat numit Johnny Weissmuller, cel care urma să devină primul Tarzan al Hollywood-ului. Toate acestea se întâmplau pe vremea când Bachrach era antrenor principal de înot la Clubul Athletic Illinois.

El și-a manifestat un interes deosebit pentru tânărul de 15 ani, înalt și destul de costeliv. Îl antrena zilnic, perfecționându-i mișcările, ajutându-l să-și disciplineze respirația, startul și întoarcerile. Parcă ar fi vrut să-i spună: „Înoată deasupra apei, nu prin ea!“, oferindu-i prin aceste cuvinte discipolului său o imagine a ceea ce înseamnă mișcarea și cum trebuie s-o simtă.

Exista însă o problemă cu adevărat majoră legată de înotul lui Johnny.

Când Johnny înota în piscina din orașul lui era de neîntrecut: la 14 ani parcurgea suta de yarzi în 52 de secunde. Această piscină era în acea vreme una dintre cele mai moderne din țară, pavată cu faianță marcată cu dungi negre pentru ca înotătorii să se poată orienta cât mai bine. Ei bine, tocmai acele dungi reprezentau adevăratul motiv al înfrângerilor lui Johnny când concura în competițiile din afara orașului.

În subconștientul său devenise dependent de acele linii clar marcate care îl ajutau să mențină cursul drept. Când concura în piscine nemarcate (cum se întâmpla la majoritatea concursurilor din alte localități) timpul lui Johnny se înrăutățea dramatic.

Noroc cu antrenorul care, după mai multe înfrângeri, și-a dat seama de problemă. Într-o zi, după terminarea competiției, i-a cerut lui Johnny să înoate o lungime de bazin, apoi încă una și încă una.

„Johnny, a izbucnit el, tu nu înoți în linie dreaptă; fără liniile de pe fundul bazinului, te bălăbănești în toate părțile!“

Pentru a rezolva problema, Bachrach și-a trântit pălăria la un capăt al bazinului, cerându-i lui Johnny să înoate în direcția ei.

„Perfect! i-a spus, de acum încolo aceasta este ținta ta. Fixează-ți-o în minte, «trasează-ți» o linie imaginară de-a lungul căreia să înoți și înoată de-a lungul ei.“

Din momentul în care Johnny a făcut acest lucru, timpii lui s-au îmbunătățit simțitor, atingând performanțele înregistrate în competițiile de acasă. Ba mai mult, ori de câte ori înota în piscine nemarcate, Johnny Weissmuller avea în mintea lui „linia“.

Cu acele „linii“ în suflet și în minte a reușit să câștige cinci medalii olimpice în cadrul a două Olimpiade. Și toate acestea înainte de a deveni Tarzan!

Copiii noștri se confruntă cu o problemă asemănătoare cu cea pe care o avea Johnny cu mulți ani în urmă. Ca părinți ne străduim să le indicăm o direcție de urmat. De fapt cuvântul „sfințenie“ întâlnit în Biblie înseamnă „a sta pe linie“.

Cu toate acestea, se ivește o problemă. Acasă, alături de părinți, unde liniile sunt clar marcate, copiii fac

reale progrese, dar, plecați departe de casa părintească, atunci când încep să „înoate“ prin lume, descoperă dintr-o dată că le-a dispărut curajul și parcă „liniile“ după care ar trebui să se comporte sau să ia anumite decizii nu mai sunt atât de bine definite. Nu există nimic care să stea la cârma problemelor

Ce anume putem oferi copiilor noștri prin educația spirituală?

- Viață veșnică prin moartea Domnului Isus;
- O relație personală cu Dumnezeu, plină de dragoste și afecțiune;
- Călăuzirea lui Dumnezeu, înțelepciune și o direcție corectă în viață, precum și disciplinarea Lui, îndreptare și iertare când fac greșeli;
- O cunoaștere eficientă a principiilor lui Dumnezeu, astfel încât ei să poată înțelege deslușit legile practice care guvernează viața și rezultatele aplicării acestor principii în situațiile complexe care se ivesc zi de zi;
- Dragostea lui Dumnezeu în inimile lor și înțelegerea principiilor care guvernează relațiile interpersonale, astfel încât să poată lega prietenii sănătoase cu cei din jur;
- Putere din partea lui Dumnezeu și ajutorul Lui când trec prin situații dificile;
- Un scop precis în viață și o imagine de sine sănătoasă, conștienți fiind că Dumnezeu i-a creat unici, îi iubește și are un plan special pentru viețile lor;
- Caractere puternice obținute printr-o deschidere față de lucrarea Duhului Sfânt în ei;
- O bună înțelegere a binelui și răului;
- Inimi mulțumitoare, atitudini deschise învățării, o morală puternică și o dorință asiduă de a se dezvolta tot mai mult în plan spiritual;

Linia

Într-o zi Janae a fost invitată la un film de două dintre prietenele ei. Am lăsat-o la cinematograful și mi-am continuat drumul înspre un service auto pentru a rezolva o problemă. În timp ce eram încă acolo a sunat telefonul. Era Janae.

„Salut, tată!, mi-a spus ea. Te rog să vii să mă iei.“

M-am uitat la ceas și am întrebat-o mirat: „Unde ești, iubito?“

„Sunt încă la cinematograful, tată, dar am ieșit mai repede.“

„Cum așa?“

„Așa bine! În film au luat Numele lui Dumnezeu în deșert.“

A făcut o pauză în timp ce mie mi-a zburat gândul la o discuție pe care am avut-o acum câteva săptămâni. Vorbeam de identificarea „liniei“ până la care faptele noastre îl onorează pe Dumnezeu și de la care nu îl mai onorează. În mod concret am discutat despre filme, casete video și programe de televiziune. Îi împărtășeam cu acea ocazie faptul că „linia“ mea este acolo de unde Numele lui Dumnezeu începe să fie luat în deșert. Dacă într-un film se întâmplă acest lucru, părăsesc sala sau schimb programul. Iar acum realizez cu bucurie că fiica mea face la fel.

„Uf, tati — mi-a spus cu o voce domoală — nici nu știi ce rău m-am simțit că până să ies din sală au făcut-o de două ori!“...

Râdeam pe înfundate. „Draga mea — am asigurat-o din nou — nici nu îți imaginezi ce bucuros este Dumnezeu că ai învățat această lecție.“

lor, ajutându-i să nu se îndepărteze de curs, ba dimpotrivă, să rămână axați pe câștigarea cursei atunci când vine vorba de trăirea unei vieți în sfințenie.

În urmă cu cincizeci de ani nu existau asemenea situații. Puteai să îți trimiți copilul la școală sau în societate, pentru că aceste „linii“ călăuzitoare, biblic fundamentate, se aflau înscrise în „faianța“ fiecărei „piscine“. Astăzi nu numai că apa este murdărită de nenumărate gunoai și păcate prezentate în mas-media drept conduite perfect normale, dar, chiar dacă tinerii noștri ar putea vedea prin tot acest „gunoi“ al societății, Uniunea Americană pentru Libertăți

Civile cheltuie miliarde de dolari prin tribunale, inclusiv cel al opiniei publice, încercând să șteargă aceste linii drepte, trasate în bazinul vieții noastre.

De fapt, era post-creștină în care trăim noi astăzi pretinde că nu există linii absolute. Există doar etică și standarde de situație. Mai mult, dacă cineva are curajul să afirme că există standarde durabile (sau absolute), este catalogat drept o persoană îngustă, needucată, anacronică, bigotă, fanatică și acestea ar fi numai câteva dintre cele mai bune aprecieri!

Fiecare părinte însă este convins de faptul că odraslele lui au nevoie, mai înainte de orice, tocmai de aceste „marcaje“ etice și morale. Ei au nevoie de linii clare care să nu se modifice după sondajele de opinie, de standarde de caracter care pot să-i călăuzească și să-i îndepărteze de păcat, apropiindu-i în schimb de Dumnezeu. Linia sfințeniei oferă copilului sănătate morală și dà sens vieții lui.

Aceste linii morale și etice n-au dispărut, ele sunt acolo! În ciuda strădaniei acestor adepți ai culturii post-creștine de a scoate din școli și din cultură cele zece porunci și practica rugăciunii, Cuvântul lui Dumnezeu rămâne același, de nezdruncinat. Ca părinte creștin, tu poți să-ți înveți copiii să se ghideze după aceste linii ale unei trăiri în sfințenie, făcând o distincție netă între ceea ce este bine și ceea ce este rău. Procedând astfel, îi vei orienta spre viitorul binecuvântat pe care Dumnezeu îl are pentru ei.

Oferă copiilor imaginea de ansamblu

Când ne educăm copiii din punct de vedere spiritual, îi pregătim pentru viață și nu doar pentru a-și adormi conștiința prin frecventarea unei biserici. Acest lucru este ilustrat în Efeseni, 6:4: „Și voi, părinților, nu întăriți la mânie pe copiii voștri, ci creșteți-i, în mustrarea și învățătura Domnului.“

În acest verset Pavel definește ce presupune misiunea unui părinte creștin: a crește copii și a forma adulți cu o temelie creștină solidă.

În primul rând noi trebuie să-i creștem, în „mustrarea și învățătura Domnului“. Dacă nu vom citi cu atenție acest pasaj, s-ar putea să fim induși în eroare, considerând că sarcina noastră este doar să adăugăm reguli noi — ca acelea de a merge la biserică, a învăța despre Dumnezeu, Isus și alte istorioare biblice — la viața și așa aglomerată cu reguli a copiilor.

S-ar putea să ne facem planurile în felul următor: „Îmi trimit copiii la școală să primească o educație adecvată, la lecții de muzică să își dezvolte latura artistică, iar la Școala duminicală să învețe despre credință.“

Dar nu la aceasta se referă Pavel aici. El, de fapt, spune: „În toate domeniile procesului lor de creștere, oferă-le o educație creștină, învățându-i cine sunt, ce este viața și cum pot trăi în conformitate cu principiile lui Dumnezeu și bazați pe Cuvântul Său.“

Educația spirituală modelează miezul existenței copiilor și implicit însăși viața lor, constituind fundația pe care noi ca părinți trebuie să clădim adevărurile și principiile care explică și guvernează viața. Dacă ne imaginăm portretul copiilor noștri ajunși la maturitate format din acele mici fotografii ce reprezintă evenimente din viața lor, atunci educația lor spirituală n-ar trebui să

fie doar o părticică mică în fiecare din acele fotografii, ci mai degrabă tiparul și rațiunea de amplasare riguroasă a fiecărui instantaneu din viață. Pare greu de realizat acest lucru dacă uităm că este vorba doar de o mică fotografie de fiecare dată. Este mult mai ușor să-ți înveți copiii pas cu pas în contextul vieții de zi cu zi, decât să-i convoci din când în când la câte un curs de teologie aplicată (asta nepresupunând că nu ar avea nevoie și de așa ceva).

Efesenii, 6:4, ne oferă două chei care ne vor ajuta să menținem această educație practică și vizibilă: „Creșteți-i în musturarea și învățătura

Apă și gheață

Pentru a-mi învăța copiii să privească dincolo de situațiile dificile, la răsplata care le stă înaintea, i-am chemat în cameră și i-am rugat să se descalțe. Am adus un lighean plin cu zăpadă, apă și gheață, pe fundul căruia se afla un strat subțire de pietricele. Apoi am așezat ligheanul în fața fiicei mele cele mari și i-am spus:

„Janae draga mea, ai cincizeci de cenți pentru fiecare pietricică pe care o vei scoate cu piciorul din lighean.“

„Bine, tată!“ a răspuns Janae și dintr-o dată și-a introdus piciorul gol în apa înghețată. După ce a reușit să scoată o pietricică, a izbucnit în lacrimi: „E înfiorător de rece!“...

„În regulă, i-am spus, dacă vrei, poți să renunți.“

Am așezat apoi ligheanul în fața micuței Joy-Joy. Ea și-a vârât degetul de la picior în apă, dar într-o secundă s-a și răzgândit: „Nu vreau să mă mai joc!“...

Era rândul lui Josh. Josh devenise de-a dreptul nerăbdător: „Cincizeci de cenți pentru fiecare pietricică? Cât timp am?“

Când i-am explicat că timpul maxim e de cinci minute, mi-a spus: „Pornește cronometrul!“ În cinci minute a scos patrusprezece pietricele.

Jake, fratele lui, tocmai a făcut un calcul: „A câștigat șapte dolari!“

Domnului“ (Efeseni, 6:4 b).

Orice proces de învățare necesită o instruire teoretică și un antrenament practic. Poți citi despre regulile și detaliile jocului de baseball într-o carte și chiar poți avea pe cineva care să ți le explice, dar până când nu vei găsi o persoană care să-ți arate practic cum se joacă, ba mai mult, până când tu însuși nu vei începe să joci, tot ceea ce știi rămâne simplă teorie. Apostolul Pavel îi învață pe părinți nu numai să le spună copiilor despre Dumnezeu și viața de credință, ci, de asemenea, printr-o trăire practică, să fie un exemplu viu a ceea ce trebuie să însemne trăirea cu Dumnezeu.

Acesta este scopul îndemnurilor din Deuteronomul, 6:5-7, pe care le-am recapitulat în capitolul 1. Atât Pavel cât și Moise ne învață același lucru: educația spirituală teoretică și practică trebuie să constituie fundamentul a tot ceea ce învață copiii noștri în viață. Prin urmare atât instruirea cât și antrenamentul trebuie să aibă loc pe terenul de joc cel mai potrivit, chiar în mijlocul vieții noastre de zi cu zi, acolo unde se fac micile fotografii care vor forma întregul de mai târziu al vieții copiilor noștri.

Ajutându-i să-L cunoască și să-L iubească pe Isus, le oferim un fundament solid, de nezduncinat, „linii“ durabile după care să se ghideze în a împlini voia lui Dumnezeu și o pregătire temeinică pentru a-și trăi viața pe care o au de trăit. De asemenea, te stimulează pe tine să trăiești la nivelul chemării pe care o ai, aceea de părinte, și astfel îți întărește credința în Dumnezeu.

„Pornește cronometrul!“ s-a arătat și Jake nerăbdător. Am pornit din nou cronometrul și în doar patru minute a scos patrusprezece pietricele, oprindu-se când a atins performanța fratelui său.

Văzând toate acestea, Janae a revenit asupra deciziei de renunțare. Dorea să încerce din nou. De data aceasta a îndurat cu stoicism frigul, pentru a scoate douăsprezece pietricele din găleată.

În timp ce priveam picăturile de apă de pe picioarele lor străvezii, i-am întrebat: „De ce v-ați băgat picioarele în apă? Doar nimeni nu v-a obligat“

„Pentru bani!“ mi-au răspuns în cor.

„Aha! Deci doreați să câștigați bani... Ați îndurat înghețul acesta groaznic pentru răsplata pe care v-am promis-o: banii.“

Josh a sărit în sus și a spus: „Tată, tată! Acum am înțeles în sfârșit: trebuie să privim dincolo de durere și persecuție, la răsplata care este veșnicia cu Dumnezeu!“

„Într-adevăr, Josh, am încuviințat eu, într-adevăr!“

Importanța educației spirituale

Talkative Trevor avea aproape doi ani. Era un copil adorabil, blond și dulce, foarte gingaș și ascultător. În timp ce familia lui stătea de vorbă pe terasa unor prieteni, Trevor stătea și el pe marginea piscinei, bălăbănindu-și piciorul grăsuliu în apa limpede și rece. Printre râsete și glume, mama își privea cu atenție copilul, nedezipindu-și ochii de pe el.

S-a întâmplat ca o albină năstrușnică să zboare prin apropiere, deranjându-i cu bâzâitul ei insistent. Pentru un moment, mama lui Trevor s-a întors cu spatele la el încercând să alunge insecta. În această clipă de nesupraveghere, băiețelul a alunecat în piscină, plutind pe apă cu fața în jos.

Mătușa lui a sărit repede, l-a apucat de cămașă încercând să-l tragă afară, în timp ce mama, conștientă de pericolul în care se află copilul ei, striga din răspuțeri.

În ceață

Într-o seară, când Ryan avea șase ani, în timpul rugăciunii obișnuite dinainte de culcare, a spus din toată inima: „Doamne, pot să te rog să faci ca mâine să merg pe la Daniel pe acasă? Aș dori tare mult să merg pe la el!”

L-am lăudat pentru curajul lui de a vorbi cu Dumnezeu deschis despre lucrurile care îl frământă și l-am îmbrățișat urându-i „Somn ușor!”

În ziua următoare, când am ajuns acasă de la servicii, am întrebat unde e Ryan. Răspunsul m-a emoționat profund: „Mama lui Daniel l-a invitat la cină.”

În seara aceea i-am amintit lui Ryan de rugăciunea lui și l-am rugat să-mi spună cum au decurs lucrurile. Înțelegând ce s-a întâmplat, era foarte mișcat: „E pentru prima oară când Dumnezeu îmi răspunde la rugăciune”, a spus el. Din acea seară s-a rugat cu mai mult curaj și entuziasm.

După ce și-a revenit, Trevor le-a spus că a alunecat în apă încercând să prindă o minge căzută în bazin. „Te-am strigat, mami, dar nu m-ai auzit!” Un sentiment copleșitor de vinovăție a izbucnit în conștiința mamei. Doar câteva secunde de neglijență... Câteva secunde! Ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi lipsit mai mult? Dar dacă mătușa nu ajungea să îl salveze? Copilul ei s-ar fi înecat...

Dacă ar fi beneficiat de niște lecții de înot ar fi putut, cel puțin, să se îndrepte spre o margine a piscinei, de unde l-ar fi ajutat cineva să iasă afară... Pe măsură ce va crește, lecțiile de înot vor deveni tot mai importante, ajutându-l să se descurce tot mai bine în apă, până va

învăța să înoate singur. Pentru aceasta părinții lui vor face un efort atât financiar cât și din punctul de vedere al timpului lor, pentru a-l duce la piscină. Dar rezultatele vor răsplăti în cele din urmă toate eforturile: Trevor va ști să înoate.

La fel stau lucrurile și cu educația spirituală. Fără ea să nu ne așteptăm ca fiii și fiicele noastre, aruncați în cea mai adâncă piscină a vieții, să înoate printre valurile de zi cu zi și să apuce calea corectă înspre mal. Educația spirituală presupune lecții, adică fundamentul necesar, fără de care copiii n-ar putea izbuti în viață.

Educația spirituală

Începând de la zero

Jim se credea un lider spiritual grozav. Doar își ducea copiii la Școala duminicală în fiecare săptămână și plănuia să îi dea la școli creștine atunci când va avea bani suficienți. Impresia lui s-a schimbat însă într-o dimineață de duminică când, pregătindu-se să meargă la biserică, și-a găsit copiii plângând la capătul scărilor.

„Ce s-a întâmplat?” i-a întrebat surprins.

„Nu vrem să mergem la biserică, tati”, a luat fiica lui, Janae, cuvântul.

„Este groaznic de plictisitor”, a suspinat Jake, ștergându-și lacrimile cu dosul mâinii.

„Am ascultat povestea cu Noe de atâtea ori că nici nu vrem să mai auzim de ea”, a adăugat și fratele cel mare, Josh.

Jim și-a privit copiii și a realizat pentru prima oară că nici măcar nu avea habar despre ce anume învățau copiii lui la biserică. Nu avea nici cea mai vagă idee despre modul în care le era prezentată Biblia.

„Nu că eu aș ști prea multe, a spus Jim. Am crescut într-o biserică în care am fost învățați că așa cum nu poți înțelege matematica fără să știi algebră, tot așa nu poți înțelege Scriptura fără o pregătire teologică solidă. Ni se spunea să lăsăm citirea și interpretarea Bibliei în seama celor ce au fost instruiți pentru aceasta. Dar în ziua în care i-am văzut pe copiii mei cât de disperați erau, am realizat că trebuie să-mi asum responsabilitatea de a-i învăța adevărurile biblice.”

Doar eu și copilul meu.

„Tati, tati, putem merge la restaurantul IHOP, te rog? Te rog...”

„Da, Kyle, bineînțeles că putem merge la restaurantul IHOP”, îi răspund zâmbind, în timp ce îi ciufulesc ușor părul.

Kyle se dovedește întotdeauna deosebit de entuziasmat de șansa pe care o are de a petrece câțva timp doar cu tatăl său. Abia așteaptă să aleagă locul unde vor servi micul dejun de sâmbătă. Săptămâna viitoare va fi rândul fratelui său, Shaun. Cu prețul a zece dolari și a unei ore pe săptămână, îi am pe fiecare dintre fiii mei doar pentru mine. Discutăm despre orice și de toate. Uneori despre nimicuri. Alteori însă vorbim despre lucruri importante, cum ar fi diferențele dintre religii. Întotdeauna relația noastră are de câștigat: învățând împreună să petrecem un timp plăcut, băieții devin mult mai cooperanți și mai deschiși să asculte atunci când vine vorba despre lucruri cu adevărat importante, cum ar fi lecțiile despre viață și credință. K.B.

Doar că habar nu avea de unde să înceapă. Oare ce avea de făcut? I-a trecut prin minte faptul că trebuia să se pună întâi la punct cu tot ce ținea de Dumnezeu și de Scriptură și abia apoi să înceapă să-i învețe și pe copii. Dar și-a dat repede seama că un asemenea gând era din start sortit eșecului.

A hotărât ce va face! „Pur și simplu mă voi arunca în luptă. Voi începe cu o problemă sau cu un lucru pe care îl învăț la studiul biblic, iar apoi voi transfera conceptul copiilor. Pentru a înțelege Biblia, am găsit câteva cărți ajutătoare; iar când voi vrea să pătrund mai adânc, voi folosi o concordanță serioasă.”

Jim știa încă de pe acum că citirea unor cărți devoționale împreună cu întreaga familie nu le-ar fi fost de mare folos nici lui și nici copiilor. „Aș vrea să fie ceva deosebit de plăcut, chiar distractiv”, și-a spus Jim. Și atunci i-a venit ideea înființării unor seri ale familiei. Vor fi niște momente foarte plăcute

petrecute împreună în care mesajul spiritual să se împletească perfect cu voia bună. „Aș putea să definesc un principiu biblic pe care să-l întipăresc în copiii mei, așa cum scrie în Deuteronomul.” Familia a ajuns să descopere curând că serile formale de odinioară au luat o cu totul altă față.

Acum savurează cu toții învățăturile, fie îngrămădindu-se într-un bazin năpădit de insecte pentru a discuta despre persecuție, fie cățărându-se în spatele tatălui pentru a învăța că nu se poate ajunge la Dumnezeu fără ajutorul Domnului Isus, fie simulând o altă situație palpitantă.

Mulți oameni asemeni lui Jim au ideea de a deveni răspunzători de educația spirituală a familiei le produce noduri în gât și crampe la stomac, din cauza eșecurilor și intimidărilor din trecut. Haideți să începem cu o pagină nouă și curată. Ștergeți-vă din minte toate ideile preconcepționate despre educarea copiilor în credința creștină. Uitați pentru o clipă toate învinovățirile, toate tentativele nereușite din trecut și orice rețineră legată de plictiseală sau ineficiență. Să ne concentrăm doar asupra câtorva principii care sintetizează esența cursului „Educația spirituală.” Amintindu-vă patru afirmații logice, puteți simplifica procesul, menținându-vă priorități clare: relația are prioritate, Biblia este îndrumarul tău, viața este clasa ta, metodele trebuie să-l vizeze pe copil.

Principiul 1: Relația are prioritate

Kathleen a crescut într-o familie creștină. Împreună cu mama, tatăl și frații ei mergeau la biserică cu regularitate. Biblia familiei trona la loc de cinste pe măsuta din sufragerie, iar rugăciunea era nelipsită dinaintea oricărei mese, chiar și atunci când se aflau la vreun restaurant. După toate aparențele, s-ar fi putut spune despre Kathleen că are parte de o familie ideală. Și în multe privințe ar fi fost adevărat. Exista totuși o problemă: nu se prea înțelegea cu tatăl ei.

În timpul copilăriei, Kathleen abia dacă a reușit să-și cunoască tatăl. Profesia lui și lungile călătorii în interes de serviciu îl țineau departe de casă în timpul săptămânii. Cât despre calitatea de învățător de Școală duminicală, studiul biblic și activitățile bisericii îi consumau tot sfârșitul de săptămână. Inima îi era bună, dar programul îi era supraaglomerat. În consecință, în anii cei mai critici ai copilăriei lui Kathleen relația dintre ei a fost extrem de superficială.

Toată perioada adolescenței s-a luptat cu o slabă imagine de sine, dar, pentru că între ei nu exista un fundament de căldură și încredere, Kathleen nu i-a împărtășit niciodată tatălui ei sentimentele pe care le avea. Nu i-ar fi stricat

o îmbrățișare caldă din partea lui în tumultul frământărilor legate de coșurile de pe față, de instabilitatea emoțională și de relațiile cu băieții. Cu siguranță că el s-ar fi apropiat dacă ea l-ar fi invitat să pătrundă în lumea ei. Dar ea n-a avut curajul să deschidă ușa.

Tensiunea dintre tată și fiică devenise deja serioasă pe vremea când Kathleen ajunsese în primii ani de liceu. Ori de câte ori el încerca să-și conducă familia în rugăciune sau să inițieze un moment devoțional, ea se transforma într-un veritabil pachet de nervi. Ca să nu mai amintesc că atunci când restul familiei pășea regulamentar în biserică în spatele tatălui, marele diacon, ei îi venea de-a dreptul rău de la stomac. În acele momente, toate greșelile lui trecute căpătau o amploare impresionantă, iar inima îi era cuprinsă de un profund dispreț. *Ce ipocrit!* gândea Kathleen, iar privirea ei era ca de gheață.

Dacă „Domnul Preasfânt“ își imaginează că îmi poate turna mie pe gât gogomăniile lui religioase, se înșeală amarnic!

Când Kathleen a devenit o tânără adultă și a părăsit casa părintească, a lăsat în urma ei și credința familiei. În ciuda celor mai bune intenții ale tatălui ei și a efortului său susținut de a implementa valori creștine în familia sa, rezultatul a fost un imens eșec. Kathleen a respins valorile — nu pentru că ar fi fost rele, ci pentru că erau ale lui. Vedeți, ea avu- sese nevoie de ceva mai mult decât să ia cunoștință de

la întotdeauna un copil cu tine

„Hei, Jake! Încalță-te repede și hai să mergem.“

„Bine, tati.“

Este sâmbătă: zi de lucru pentru tata. Multe mărunțișuri rămase de peste săptămână așteaptă să le vină rândul: trebuie schimbat uleiul la mașină, iar ultimul proiect de îmbunătățire a casei mai necesită cumpărarea unor țevi și șuruburi. Este momentul ideal de a petrece un timp numai cu unul dintre copii.

Tatăl meu m-a învățat lecția aceasta: „Să nu pleci niciodată, nicăieri, fără să iei cu tine un copil.“ Și are perfectă dreptate. Când un copil nu mai este înconjurat de frații lui, poți fi stăpân pe întreaga sa atenție, iar el, la rândul lui, are parte de toată atenția ta. Întâmplările firești ale zilei, ivite pe neașteptat, întăresc relația. Acestea sunt momentele în care întrebările vieții ies la suprafață, fie din partea mea, fie din partea copilului, iar răspunsurile vin încărcate de concepția creștină despre viață. Principiul spune că eu trebuie să dezvolt relația, pentru că doar ea îmi dă abilitatea de a împărtăși adevărurile spirituale. J.W.

credința tatălui ei — avusese nevoie de o relație care să coboare până la inima lui. În absența acestui lucru, restul n-o mai interesa.

Lumea aceasta este plină de mult prea mulți „Kathleen“. Crescuți în familii creștine, având cunoștințe spirituale solide, tinerii ajunși în pragul maturității resping valorile învățate. De ce? Există mai multe motive, dar foarte adesea cauza poate fi găsită în relația deficitară cu mama, tatăl sau cu amândoi. Să nu înțelegeți greșit: Kathleen este răspunzătoare de propria-i decizie de a respinge credința. Evident, tatăl nu trebuie învinovățit de hotărârile fiicei, dar ne-am putea întreba, totuși, cum ar fi stat lucrurile dacă, înainte de a se ruga pentru masă sau de a-și grăbi familia spre biserică, el și-ar fi făcut timp să încerce să-și cunoască fiica, petrecând timp cu ea, jucându-se împreună?

Vechiul dicton este adevărat: oamenilor nu le pasă cât de multe știi, până nu știi cât de mult îți pasă. Copiii noștri au nevoie mai mult decât de o listă de principii și precepte. Dacă dorim ca valorile noastre să se lipească de ființele lor, trebuie să aplicăm o cantitate apreciabilă din lipiciul care se numește dragoste. Nu se poate una fără cealaltă. Copiii percep instrucțiunile părinților prin lentilele emoțiilor. Aceste lentile sunt înrămate de calitatea relației părinte-copil.

Ceasul

Într-o seară am pregătit-o pe fiica noastră cea mai mică, Laura, de culcare. În timp ce ea se strecura sub plapumă, mi-am scos de pe mână ceasul meu multifuncțional. „Laura, ia privește aici!“, i-am spus, punând ceasul în mâna ei mică. I-am arătat cum funcționau unele butoane, apoi am lăsat-o să încerce singură să oprească cronometrul și să activeze lumina ecranului.

Fetița se minuna văzând cât de multe poate face un ceas.

În timp ce lumina albastruie a ceasului se reflecta pe fața ei, am întrebat-o: „Ce crezi? Acest ceas a apărut pur și simplu sau l-a construit cineva?“

„Cineva l-a construit“, mi-a răspuns repede.

Am deschis Biblia la Psalmul 139 și i-am citit pasajul care vorbește despre faptul că nu din întâmplare avem părul, nasul sau degetele, ci Dumnezeu ni le-a dat. Noi suntem rezultatul minunat al unui „proiectant“ divin. J.T.

Sfat pentru viață nr. 1: Arată-te responsabil

Bruce era tatăl a doi copii. El se străduia să petreacă timp cu ei în fiecare săptămână, creând oportunități prin care să le imprime valorile creștine. Pe lângă aceasta, timpul lui se împărțea între serviciu și alte câteva obligații. Preocupat fiind de gândul că nu petrece suficient timp cu propriii săi copii astfel încât să stabilească o relație puternică, a hotărât să-și asume un risc. Într-o seară s-a așezat confortabil, și-a chemat copiii și le-a cerut să evalueze modul în care își îndeplinește el funcția de tată.

„Astăzi aș dori să completați un carnet de note pentru tați, le-a explicat Bruce. Dumnezeu așteaptă niște lucruri de la mine în calitate de tată și aș vrea să știu opinia voastră despre cât de bine mă descurc cu această slujbă.“

Copiii au fost puțin surprinși, dar foarte deschiși la colaborare. Au petrecut deci următoarele minute analizându-și tatăl și acordându-i note în carnetul pe care el l-a conceput. Odată terminată treaba, Bruce a avut oportunitatea să discute notele cu cei doi copii. După cum se și așteptase, evaluările au fost diferite de la un copil la altul. Fiica lui, de exemplu, i-a dat o notă proastă la modul în care aplică disciplina, dar l-a notat foarte bine la exprimarea dragostei. Fiul lui, în schimb, era mulțumit de corectitudinea disciplinării, dar considera că tata nu petrece suficient timp cu el. Așa cum a promis, Bruce s-a abținut de la tendința pe care o avea de a se apăra. Scopul acestui exercițiu a constat în a descoperi modul în care copiii percep eforturile sale, indiferent de părerea pe care o avea Bruce despre sine.

Ulterior, Bruce ne-a împărtășit că acest exercițiu, deși destul de dureros, i-a fost de mare folos în abordarea relației cu propriii copii. I-a oferit posibilitatea de a clarifica așteptările fiecăruia, descoperind domeniile pe care le putea îmbunătăți în calitate de tată. Riscul asumat a fost răsplătit de roade pe măsură.

Bruce este unul dintre cei care înțeleg puterea relației în procesul de educație spirituală. El a realizat că instruirea teoretică este insuficientă; calea spre reușită trece prin relații puternice, întreținute continuu. Și noi trebuie să învățăm această lecție.

Principiul 2: Biblia este manualul tău

Dumnezeu ne-a lăsat un manual cu instrucțiuni pentru viață — Biblia. Și este atât de curios modul în care noi, oamenii, ignorăm acest dar nespuse de prețios, preferând să ne luptăm de capul nostru în viață și încercând să ne educăm copiii fără a consulta manualul. Semănăm uneori foarte mult cu un părinte care refuză să citească instrucțiunile înainte de a asambla noua jucărie a copilului. El se vede nevoit să stea treaz până la ora două noaptea pentru a descâlci mecanismul și sfârșește prin a da vina pe producătorul care precis a greșit ceva în timpul fabricației.

Când te întreb: „Ar trebui să-mi învăț copilul principiile biblice acum sau să aștept până va crește îndeajuns de mare pentru a decide singur pentru el însuși?” este ca și cum ai spune: „Ar trebui oare să-mi oblig copilul să mănânce fructe și legume și să aibă o dietă echilibrată sau să-l las să mănânce ce dorește până va crește suficient de mare pentru a decide ce este cel mai bine pentru el însuși?”

Biblia este „de folos pentru ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire“ (2 Timotei, 3:16). A-i învăța pe copii Biblia reprezintă mai mult decât un exercițiu de predat ideologii religioase sau ceremoniale „sacre“; învățăturile au de-a face cu modul în care trebuie să trăiești pentru a avea o viață fericită. Pentru copiii noștri Biblia trebuie să devină un ghid, un îndreptar în viață, un manual, o sursă la care apelezi pentru ajutor, un loc în care primești răspunsuri, „trusa de prim ajutor“ și, cel mai important, cheia spre cunoașterea lui Dumnezeu. Dacă noi credem că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu, nu-i vom învăța pe copii doar faptul că principiile ei trebuie să le călăuzească viețile, ci le vom arăta o credință practică folosind Biblia ca îndrumar pentru propriile noastre vieți.

Instrucțiunile

Într-o seară am reușit să transform o banală ieșire la McDonald's într-o lecție de credință. Am urcat în mașină și i-am întins fiului meu de șapte ani, Kyle, o hartă simplă pe care am schițat-o special pentru el.

„În regulă, Kyle, sunt cu totul în mâinile tale. Depinde de tine dacă vom ajunge astăzi la McDonald's.“ Am pornit motorul și am condus în jos, pe strada noastră. La prima intersecție am oprit și, uitându-mă peste umăr la Kyle, am întrebat: „Și acum, încotro?“

Băiatul a privit cu atenție harta. „Trebuie s-o iei la stânga.“

„Nu, i-am răspuns. Cred că știi încotro trebuie s-o iau. Nu cred că spre stânga este drumul cel bun.“ Am semnalizat și am luat-o la dreapta.

Kyle a izbucnit iritat: „Aici arată că ar fi trebuit s-o iei la stânga.“

La următoarea intersecție, am procedat la fel. Foarte curând Kyle era nervos de-a binelea.

Când ne-am împotmolit pe un drum mort, i-am spus: „Se pare că n-am știut prea bine direcția, nu-i așa?“

„Ba-i chiar așa, tati, pentru că ar fi trebuit să urmezi instrucțiunile“, a strigat Kyle.

„Și acum ce ne facem?“ l-am întrebat.

„Întoarce-te de unde am pornit și de data asta să urmezi instrucțiunile.“

Așa am și făcut. Ne-am întors la punctul de pornire și am urmat de data aceasta direcția pe care mi-o indica. În timpul celei de-a doua încercări de a ajunge la McDonald's, am discutat despre ceea ce se întâmplase mai înainte.

„Așa pățim când nu ținem seama de Cuvântul lui Dumnezeu, i-am explicat copilului. Când credem că ne descurcăm singuri și nu urmăm instrucțiunile, ajungem să ne rătăcim. Scriptura ne arată direcția în viață.“

O deviere de cinci minute față de drumul obișnuit, s-a transformat într-o lecție puternică pentru viață. K.B.

*Sfat pentru viață nr. 2:
Folosește Biblia ca și
referință în primul
rând pentru viața ta.*

Cui ne adresăm noi, părinții, când avem nevoie de sfaturi sau ajutor? Și noi trebuie să ne trăim viața conform principiilor biblice. De aceea, avem nevoie nu doar să cunoaștem Biblia, ci și să învățăm cum să o înțelegem mai bine. Există o multitudine de cărți bune care ne arată cum să folosim și să studiem această carte. Copiii noștri au nevoie de părinți dedicați învățării Scripturii, dispuși să îi permită lui Dumnezeu să le vorbească și să îi transforme prin Cuvântul Său.

Dacă dorești să progresezi în cunoașterea Bibliei, cărțile următoare îți-ar putea fi de folos: *How to Study the Bible for All It's Worth* de Gordon D. Fee și Douglas

Stuart (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1993) reprezintă un bun început. *The NIV Study Bible* (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1995) conține o serie de note explicative, comentarii și instrumente de studiu, împreună cu hărți și o concordanță biblică. De asemenea, cartea lui Lawrence O. Richard *Zondervan Expository Dictionary of Bible Words* (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1991) poate fi un instrument util. Ea dezvăluie înțelesul cuvintelor evreiești și grecești, oferind cititorului o mai bună înțelegere a sensului și diferitelor nuanțe ale cuvintelor, lucru important în interpretarea dinamică a Cuvântului lui Dumnezeu. Din multitudinea cărților de factură devoțională care și-au dovedit valoarea de-a lungul deceniilor, poți încerca să folosești *My Utmost for His Highest* scrisă de Oswald Chambers (Grand Rapids, Mich.: Discovery).

Principiul 3: Viața este clasa ta

Atunci când cineva învață să repare o transmisie, instruirea lui practică va avea loc într-un service auto. Dacă domeniul este fotbalul, practica va avea loc pe terenul de joc. În cazul nostru subiectul îl constituie principiile și conceptele de bază care ne guvernează caracterul, comportamentul, viața și relația cu Dumnezeu și cu cei din jur. De aceea practica în această situație trebuie să aibă loc într-un context relevant: clipă de clipă, zi de zi, în îmbulzeala și agitația vieții cotidiene.

Biblia nu se învață cu un principiu memorat și un verset memorat. Nimeni nu devine un fundaș de excepție doar în urma unor cursuri teoretice. Ți-ar mai păsa câte tratate de specialitate a citit chirurgul care îți va opera vezica biliară, dacă ai ști că întreaga lui experiență se reduce la atât? Sau, invers, ai fi la fel de speriat dacă ai ști că medicul respectiv nu a citit nici o carte despre corpul uman sau tehnicile chirurgicale, dar că se află la a doua operație din carieră și se descurcă din ce în ce mai bine?

Dumnezeu a conceput lumea și pe noi astfel încât învățarea principiilor Sale și aplicarea lor în viața de zi cu zi să se întrepătrundă. Aceasta este ideea centrală din Deuteronomul, 6:6-9. Noi trebuie să imprimăm poruncile lui

*Să le arătăm
copiilor
propria
noastră
încredințare*

Dumnezeu în copiii noștri zilnic. Trebuie să vorbim despre ele când suntem acasă, când plecăm în călătorie, seara înainte de culcare și dimineața când ne trezim. Acest scop nu poate fi împlinit dacă ne rezumăm la a ne duce copiii la biserică și a le citi istorioare biblice. Este extrem de necesar să le demonstrăm copiilor — prin propria noastră creștere, prin exemplul personal și prin conținutul învățaturii pe care le-o dăm — că ceea ce suntem, modul în care ne comportăm, precum și ceea ce credem, sunt toate părți componente ale credinței noastre. Când reușim să îi instruiem pe copii despre credința lor în acest mod, conectând învățătura cu viața noastră cotidiană, metodele de educare se vor suprapune perfect mesajului, devenind dintr-o dată extrem de eficiente.

În acest context trebuie să facem două sublinieri importante. În primul rând, viața noastră este un exemplu remarcabil pentru copii. Singurul model ce funcționează este acela al părintelui care „face precum spune“. Totuși a fi un exemplu pentru copii nu presupune perfecțiunea.

În raportarea la propriile noastre imperfecțiuni și deficiențe, ca oameni și părinți deopotrivă, există o abordare corectă și una greșită. Modalitatea greșită este negarea. Pur și simplu refuzăm să acceptăm că suntem imperfecți și pretindem că noi nu greșim niciodată. Acesta este lucrul la care s-a referit Domnul Isus când vorbea despre farisei: „Păziți-vă de aluatul Fariseilor, care este fățarnicia. Nu este nimic acoperit care nu va fi descoperit, nici ascuns care nu va fi cunoscut. De aceea orice ați spus la întuneric va fi auzit la lumină; și orice ați grăit la ureche, în odăițe, va fi vestit de pe acoperișul caselor“ (Luca, 12:1b-3).

Pe vremea Domnului Isus un ipocrit era un actor profesionist: își punea pe față o mască și pretindea că este altcineva. Aceasta este ipocrizia: prin ceea ce se vede în afară pretinzi că ești cineva, în timp ce în realitate trăiești altfel. Dacă încercăm să le demonstrăm copiilor noștri că suntem perfecți, când în realitate lucrurile nu stau așa, noi interpretăm de fapt un rol și suntem niște fățarnici. În schimb, dacă umblarea noastră cu Cristos este deschisă înaintea lor, noi ne împlinim rolul de a fi părinți-exemplu. Când pretindem performanțe înalte și perfecțiune, greșelile inerente vor deveni semne ale ipocriziei. Dar

dacă încurajăm creșterea prin har, greșelile noastre vor fi doar semne ale veridicității procesului în care ne aflăm.

A doua subliniere importantă se referă la faptul că noi toți suntem într-un proces de învățare. Părinți și copii deopotrivă, avem de învățat despre Dumnezeu. Aceasta presupune să discutăm cu propriii copii umblarea noastră cu Domnul în termeni practici, care țin de cotidian. Trebuie să-i lăsăm să vadă în ce fel se concretizează credința noastră în realitățile vieții. În acest fel vor deveni și ei entuziasmați, dispuși să se alăture în acest proces. Este mult mai ușor să îi determini pe copii să intre în apă atunci când tu înoți, decât atunci când stai uscat și comod pe plajă.

Sfat pentru viață numărul 3:

Distrează-te cu propriii copii.

Când tatăl petrece timp cu băieții exersând lupta corp la corp și trântele într-o cameră la subsol, a creat un context mult mai semnificativ pentru transmiterea credinței sale copiilor decât dacă le-ar fi citit un pasaj din Biblie. Amândouă sunt importante, dar prima face ca a doua să aibă mai multă greutate.

Cuvinte și muzică

Familia noastră iubește muzica. Tocmai de aceea, obișnuim să ascultăm muzică în timp ce ne îndeletnicim prin casă cu tot felul de activități. Într-o zi, pentru prima dată m-am concentrat să ascult cuvintele unei melodii de pe caseta noastră favorită. Exact în acel moment a intrat în cameră fiica mea, Kelsie.

„Hei, Kelsie, ai ascultat vreodată cuvintele acestei piese?”

S-a oprit pentru o clipă concentrându-se, apoi a scuturat din cap.

„Ia ascultă.”

Ne-am cuibărit amândoi pe canapea și am ascultat cu atenție mesajul. Când melodia a ajuns la sfârșit, Kelsie s-a întors către mine: „Este un cântec frumos, tati!”

„Da, dar știi ce înseamnă aceste cuvinte?”

Din acest moment ne-am lansat într-o discuție despre strângerea comorilor în cer și despre ceea ce spunea cântecul că trebuie să facem pe pământ. Nu cumva suntem egoiști cu privire la bunurile noastre, la timpul nostru sau chiar la persoana noastră? Adunăm noi pe pământ lucruri cu valoare veșnică?

În acea zi muzica mi-a oferit oportunitatea de a transmite adevărurile spirituale fiicei mele — și am găsit o cale relaxată și plăcută de a o face! J.M.

Când mama joacă „Nu te supăra, frate!“ cu fiul ei de șase ani, el învață să se bucure de ea ca ființă umană și nu doar să o asculte datorită calității ei de părinte. Menționez din nou: amândouă aspecte sunt importante, dar primul face ca cel de-al doilea să fie mai ușor de „înghițit“.

Când familia face o plimbare „pe dos“, în care fiecare membru își îmbracă hainele invers, se clădesc relații, iar copiii văd că mama și tata nu sunt totdeauna serioși. Și ei știu să se distreze!

Fiecare are dreptul să vorbească; dreptul de a fi ascultat trebuie însă cucerit. În calitate de părinți trebuie să înțelegem că, reușind să fim o bucurie pentru copiii noștri astăzi, am câștigat dreptul de a le implementa valorile noastre mâine. Oamenii sunt mult mai deschiși să îmbrățișeze valorile unei persoane pe care o plac, decât ale uneia pe care nu și-o doresc în preajmă. Să nu uităm deci să ne distrăm cu propriii copii!

Principiul 4: Metodele tale trebuie să îl vizeze pe copil.

„Cu Iudeii m-am făcut ca un Iudeu, ca să câștig pe Iudei; cu cei ce sunt sub Lege, m-am făcut ca și când aș fi fost sub Lege (măcar că nu sunt sub Lege), ca să câștig pe cei ce sunt sub Lege; cu cei ce sunt fără Lege, m-am făcut ca și cum aș fi fost fără Lege (măcar că nu sunt fără o lege a lui Dumnezeu, ci sunt sub legea lui Hristos), ca să câștig pe cei fără lege. Am fost slab cu cei slabi, ca să câștig pe cei slabi. M-am făcut tuturor totul, ca, oricum, să măntuiesc pe unii dintre ei“ (1 Corinteni, 9:20-22).

Pavel și-a adaptat stilul de abordare fiecărui gen de auditoriu. Mesajul rămânea același, dar el pășea în ritmul ascultătorilor, înțelegându-le nevoile și percepția proprie. Apoi își „acorda“ prezentarea în funcție de ei.

Acesta este un principiu extrem de important atunci când ne referim la educarea copiilor: nu le putem pretinde copiilor să se ridice la nivelul nostru; noi suntem cei care trebuie să ne coborâm la nivelul lor. Când Isus a spus: „Lăsați copilașii să vină la Mine“ (Marcu, 10:14), El s-a oprit din ceea ce făcea, încercând să le comunice adulților adevărul, și și-a adaptat modalitatea

de abordare pentru alți ascultători. Marcu, 10:16, relatează: „Apoi i-a luat în brațe și i-a binecuvântat, punându-și mâinile peste ei.“ El a schimbat metoda pentru a deveni eficient în relația cu acei copii.

Trebuie să înțelegem care sunt preocupările cele mai importante ale copiilor — în ochii lor, nu în ai noștri — și să comunicăm cu ei la un nivel ce le este accesibil. Dacă reușim cel puțin să ne imaginăm că suntem în pantofii lor, efortul nostru de învățare va fi mult mai eficient și, cu siguranță, mai relevant.

La fel ca și Jim, pe care l-am cunoscut la începutul capitolului, mulți părinți au întrebări, temeri și ezități legate de educarea copiilor lor. Dar, din nou la fel ca și Jim, părinții pot deveni coerenți în transmiterea credinței și valorilor lor generației care vine, într-un mod conștient și în același timp foarte plăcut.

„Dar stai! veți spune unii dintre voi. Tu nu înțelegi! Situația mea este mai specială. Ce se întâmplă dacă...?”

Capitolul următor va aborda aceste întrebări atât de frecvent ridicate de părinți. Nu are importanță cât de aparte este situația ta. Adevărul este că tu poți s-o faci! Și această carte îți va arăta cum.

Prima rugăciune cu sens pentru copil

Când Ryan a ajuns la vârsta la care începea să îngâne câteva cuvinte, am încercat din suflet să-l fac să înțeleagă importanța rugăciunii. În fiecare seară mă așezam lângă el și-l legănam ușor în timp ce, culcat în brațele mele, el îmi asculta rugăciunea — sau cel puțin asta am sperat că se va întâmpla. În realitate, mă străduiam din greu să-i țin trupușorul care se zvârcolea energic, în timp ce eu rosteam frumoase rugăciuni spirituale. Era greu, dar eram ferm hotărât să izbândesc!

Într-o seară, după o rundă de zvârcoleli și strânsori mai ferme decât de obicei, i-am cerut lui Dumnezeu ajutor și înțelepciune. Dintr-o dată s-a făcut lumină! În loc să mă mai rog rugăciunile mele pentru copil, am început să mă rog rugăciunea lui.

„Dragă Doamne, îți mulțumesc că l-ai creat pe Ryan și te rog să-l ajuți să folosească olița. Amin.“ Ochii copilului s-au deschis larg și se pare că a înțeles, pentru prima oară în viața lui, ce este rugăciunea. Războiul strânsorilor și al încercărilor disperate de evadare a luat sfârșit.

(Autor anonim)

Sfat pentru viață nr. 4: Adaugă distracție

Copiii noștri cresc într-o cultură inundată de nevoia de distracție și amuzament, în care mas-media prezintă mereu tehnologii inovatoare și producții de înaltă calitate. De aceea și noi, părinții, trebuie să învățăm să vorbim o altfel de limbă și să ne îmbunătățim modurile de abordare. Unul dintre primele interese ale copiilor, la începutul vieții lor și în cultura actuală, este jocul și distracția. Noi trebuie să ne stăduim să le împlinim această nevoie în timp ce încercăm să le transmitem învățături, păstrând un echilibru între distracție și lucruri serioase.

Să presupunem că ești un părinte căruia îi place să se hârjonească alături de copii. Obișnuieți să vă distrați dându-i „călare“ pe umeri, trântindu-vă reciproc pe pat sau chiar pe podea. Există vreo învățătură pe care ai putea să le-o dai în contextul „luptelor“ voastre? Ai putea de exemplu să le spui istoria luptei lui Iacov cu îngerul lui Dumnezeu.